

Posamezna številka 6 vinarjev.

»DAN« izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, s dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju puš. — Za odgovor je priložiti zahtev. — Telefon številka 118.

Na mrtvi točki.

PISMO IZ BELGRADA.

Belgrad, 20. maja (2. junija) 1913.

Balkansko ravnotežje.

Zadnjič sem razložil glavne točke iz srbsko-bolgarske pogodbe, radi katerih zahteva srbska vlada revizijo.

Pa tudi, če bi prišlo do revizije, — kar pa Bolgari, vsaj za sedaj, odločno odklanjajo — spor med obema zaveznicoma še ni rešen.

Revizija bo uničila prvo pogodbo in treba bi bilo mnogo več dobre volje, truda in samozatajevanja da se stvori nova — sedanjim razmeram za obe državi odgovarjajoča in jasneje stilizovana — pogodba, kakor pa je bila stara.

Za vlade kralja Aleksandra je vladalo med obema bratskima državama vse drugo kot prijateljsko razmerje. Predmet seveda Macedonija. Kralj Aleksander je bil mnenja, da je le z mečem mogoče razrešiti interesno sfero v Macedoniji in jo razdeliti med Bolgare in Srbe. Radi tega je iskal podpore v Avstriji in je s svojo avstrofilsko politiko razdražil proti sebi vso javnost in temu posledica je bil tudi njegov — žalosten konec.

Z nastopom kralja Petra je zmazala ljudska volja in — slovanska ideja. Avstrofilstvo je propadlo in macedonski problem je dobil drugo obliko pod devizo prijateljskega sporazumljenja z Bolgari in z njimi rešitev severnega vprašanja.

Za časa aneksijske krize je bila vodilna misel srbske politike: Bosna in Hercegovina in izhod na Jadransko morje, Macedonijo pa naj ima kdor hoče.

Važnost Bosne in Hercegovine ter Jadranskega morja za Srbijo odtehta brezdvomno celo Macedonijo.

Ni dvoma, da je smisel pogodbe prilagoden tej smeri. Vsi znaki govorijo zato, a protidokazov nimamo.

Za Bolgarsko je bila ta rešitev ugodna in vendar so trajala pogajanja nekaj let, predno je prišlo do pogodbe.

Srbija — po zaslugi Avstrije — ni prišla na Adrijo, s tem je smisel pogodbe de facto spremenjen, ker se je Srbija odrekla Macedoniji le zato, da dobi nagrade drugje.

Vsled tega bo rešitev srbsko-bolgarskega spora možna le tako, da Srbija obdrži zavzete kraje v okupaciji in upravo vse dotlej, dokler niso uresničene srbske aspiracije vsaj glede Jadranskega morja.

Na ta način je tudi prvotni pogodbi dano zadoščenje v polnem obsegu in Bolgarska prevzame — čim se izvrši vsaj del srbskega programa — celo »sporno ozemlje« v svojo last.

To je tedaj ono ravnotežje, o katerem nočejo — morda ne morejo — vedeti, bolgarski šovinisti.

Srbija in njen problem.

Marsikdo bo dejal: »Če je pa tako, potem pa Srbija lahko prepusti celo Macedonijo Bolgarom, potem ji bodo že oni pomagali, — ko bodo močni — da dobi kar želi in potrebuje.«

Tu mi prihaja v spomin govor nekega socialnodemokratskega veljaka.

Ko se je ustanavljala v Trstu N. D. O. so socialni demokrati neusmiljeno udrihali po njej in neki njihov modrijan se je na shodu v potu svojega obraza trudil dokazati škodo, katero delajo narodni delavci delavstvu.

Med drugim je rekel nekako tako:

»Mi socialni demokrati smo tudi narodni, ampak pomisliti je treba, da moramo najprej izvozovati skupno z drugorodnimi proletarci delavstvu one pravice, ki jim gredo kot delavcem. Kadar bo imel delavec osem ur dela, osem ur počitka in osem ur spanja, mu bo dana možnost misliti tudi na narodna vprašanja. Ako bomo pa odganjali z narodnjaškim šovinizmom pomoč tujerodnih delavcev od sebe, ne bomo ničesar dosegli. Le s polnim železom moremo misliti tudi na druge stvari!«

Fant bi imel skoraj prav, samo pozabil je omeniti, v katerem kotu sveta bo čakal slovenski narod rešitev socialnih demokratov in tiste krasne bodočnosti.

Čakaj pes, kadar pojem meso in kost oglodam!

Kdo je kriv?

Rešitev srbskega življenjskega problema je bila že tako blizu, da se je vsak Srb čutil popolnoma prerojenega že ob samih glasovih srbskih zmag.

Konec je male, zavisne, životarjenju obsojene države, ker proroštvo srbskega naroda se izpolnjuje v njem in po njem samem za boljšo bodočnost svoje politično in gospodarsko neodvisne domovine.

Toda sovražna roka je potisnila Srbe zopet nazaj v njihovo zavisnost, v njihovo životarjenje.

Naj-li sedaj za svoje napore, za svoje žrtve in ogromne uspehe na bojišču žanjejo le — in bianco memo, da se enkrat vendar uresniči njihove vekovne sanje?

Naj-li sedaj odpovedo službo svojemu železcu, da pričakujejo potem pomoči za zacelitev globoke rane — zadobljene v pravkar končani zmagonosni vojni — od tuje četudi bratske slovanske — države?

Ne! Srb je preponošen na svoje slavne prednike, preljunaški in prevlečiteži, da bi prepuščal svojo usodo v roke drugim.

Kdo pa mu tudi da, zagotovilo, da bo trikrat močnejši njegov zaveznik ostal zvest svoji besedi?

Nikdol!

»Drži tedaj to, kar imaš in pazi, da še vsaj tega ne izgubiš.« to mora biti geslo srbskih politikov.

Bolgari so izvršili popolnoma svoje narodnostno zedinjenje, pogolzi za samostojno neodvisno državno življenje so jim dani, več ne morejo in ne smejo zahtevati, ker to bi pomenjalo stvarjanje nove Turčije ali Avstrije na Balkanu.

Kje rešitev?

Ako se Bolgari s Srbi prijateljsko sporazumejo na osnovi gornjih izvajanj, morejo upati za dogleden čas, da se njihovim zahtevam v polni meri ugodijo, ker brez Bolgarov Srbija ne more udeležiti svojega programa, Bolgarska pa Srbije ne potrebuje več.

V tem tiči ravno spor.

Srbija hoče in mora v tem tudi vstrajati, da Bolgarsko vedno spominja na njeno dolžnost s tem, da drži — po pogodbi — bolgarsko ozemlje okupirano, ker v nasprotjem slučaju ji Bolgarska lahko pokaze — fige.

V tem oziru so vsi apeli slovanske javnosti na razsodnost in slovansko mišljenje obeh držav čisto brezpomembni. Interesi Srbije so tako ogromni za bodočnost, da je pripravljena braniti svoje pravice do zadnje kaplje krvi.

Umeten in vspešen pa bi bil vpliv slovanske javnosti na Bolgarijo, da popusti od svojih neupravičenih in pretiranih zahtev na ozemlje ki ima tvoriti le plačilo za usluge storjene Srbiji.

Teh vslug Bolgarska še ni izvršila in kadar to stori, dobi tudi plačilo.

To stališče je tako jasno, da ne potrebuje nikakega nadaljnjega komentarja.

Nova mobilizacija v polnem tiru

Ko sem šel danes dopoldne mimo artiljerijske vojašnice 7. polka dunavske divizije, slišim iz obširnega vojašniškega dvorišča klicanje. Radoveden ustavljam se pri vhodu in opazoval dve grupi vojakov.

Bilo jih je kakih tristo.

Med obema grupama je stal narednik in iz listine čital imena navzočih.

Vsak vojak, čim je slišal svoje ime, stopil je za hrbet narednika. Na ta način se je en klopčič vedno bolj razvijal in drugi navijal. Vse je šlo v najlepšem redu in brez motanja in yozljeva, da si vojaki niso stali v vrstah, nekateri so celo sedeli na zemlji. Čisto patriarhalno.

Na misel mi je prišlo trpinčenje vojakov — posebno rekrutov in rezervistov — v takozvanih tudi — kulturnih državah in odšel sem.

Nisem bil še daleč in ko se ozrem, vidim kako marširajo iz vojašnice proti kolodvoru.

Malce višje srečal sem drugo četo — kakih 50 mož, ki je korakala v isti smeri.

V hiši, kjer stanujem, imamo tudi vojaške obveznike. Eden izmed njih je prezračeval svojo vojaško uniformo na dvorišču. S krtačo je drgnil iz hlač še kumanovsko blato in krvave kapljice ter pri tem prav veselo žvižgal črnogorsko himno.

»Dakle kada putujete?« vprašani ga kar tja v en dan, potem ko sem ga pozdravil.

»Preko sutra, gospodine, preko sutra, a ja još sada neznam u koji pravac. Za ove stvari ja se ne brinem, ovi već znaju koji me trebaju i kde oću, da me trebaju, više nego ja.«

»Dakle, vi volite da idete v rat?«

»Volem ili nevolam, niko me ne pita, otačina me zove na dušnost. Bugari kažu da moramo da osvetimo i Slivnicu. Neka jim!«

»Ja bih nevoleo da dodje do rata.«

»I ja ne takoisto, ama kad oni oću, šta očeš da jim činiš? Neka jim!«

»Sve će se opet izravhati.«

»Ne znam?!«

Popoldne odšel sem k svojem znanцу v pisarno. Potrkam in vstopim.

»Gospodin Molerović nije u kancelariji?« vprašam.

»Nije, bogami, otišao u Vranje.«

»Zašto?«

»Upućen je opet u komandu.«

Poslovil sem se in odšel.

Trava na svezih grobovih padlih junakov za domovino še ni zarasla temne sledove krvi in že zopet hiti Srbstvo na branik svojih pridobitev.

Kdor ljubi... je podoben žveplenki, katera — čim vzplapola — zgubi glavico... in kdor ne ljubi... ni človek...

Ker Srb ljubi svojo domovino z vsem ognjem patriotične ljubezni, saj je pa to tudi edino, kar more imeti in želeti narod, mu pravijo, da je krut, barbar, premalo slovanski zmage pija, in ko bi ne ljubil to najdražje, kar ima — politično neodvisnost, bi ne bil Srb, niti človek, ampak suženj brez ljubezni, brez čuvstev, nezmožen za višje ideale človeštva, niti krutosti, niti barbarstva, kaj še slovanstva in pijanosti zmage.

Vijolica cvete skrita v grmovju in luč se postavlja pod mernik, ali ovane cvet za vedno, ali pa pregori dno mernika, ki skriva ljubezenski žar.

Ali je slovenskemu jeziku namenjena vijolica, ki usiha polagoma?

Danteja božanstvena komedija „Pekel“

Ta največji kinematografski senzacijelni umotvor se bo predvajal samo 4 dni. Petek 13, sobota 14, nedelja 15, ponedeljek 16 v „KINO IDEAL“. Zvišane cene vsled visokih nabavnih stroškov. Predstave 3—4 1/2, 4 1/2—6, 6—7 1/2, 7 1/2—9, 9—10 1/2. Zadnje predstave na prostem. Šolskim otrokom dostop ni dovoljen!

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Ali naj se odpravim, sir?« je prašal.

»Ne,« je odgovoril kralj s skoraj prosečim glasom. »Ostani... Edini, ki mu še lahko zaupam, si ti!«

Kar pa je še posebno preplašilo Franca I., je bilo vedenje Sansaka samega. Včasih bi bil plemič pripotočal kralju v podobnih okoliščinah nasilje... Zdaj je molčal...

»Oh,« je pomislil s mrklo bridkostjo. »Torej je le resnica, da sem obsojen!«

Te novice, ki so se vrstile kakor udarec za udarcem, so strašno pobile kralja: blaznost grofa Monklarja in smrt La Satenirja in D'Esja.

Čutil je kako mu je zmanjkalo tal pod nogami.

Bilo je, kakor da se ruši svet. In v tej duši, razjedeni po samoljubju, kakor je razjedala telo nepozdravljiva bolezen se niti malce ni bglasila odkritosrčna žalost za dobrim služabnikom, kakršnen mu je bil veliki profos, niti za vrlima tovarišema v radostih in nevarnostih, kar sta mu bila nekaj La Satenirja in D'Esja.

Kralj je lokal zgolj sam nad seboj. Nato, kakor se zgodi neredkoma v prenapetih naturah, se je po malem izpremenila njegova bolest. Slike tovarišev so izgubile jasnost obrisov in izginile naposled, a nadomestila jih je podoba Žilete.

Kralj je lokal zgolj sam nad seboj.

Nato, kakor se zgodi neredkoma v prenapetih naturah, se je po malem izpremenila njegova bolest. Slike tovarišev so izgubile jasnost obrisov in izginile naposled, a nadomestila jih je podoba Žilete.

Zapuščen in izdan — to je čutil dobro! — oropan zvestih tovarišev, pomorjenih po rokah, ki so morda že dvigale bodala zoper njega samega, se je zatekel kralj z nekakšno besnostjo k svoji strasti.

Žalost je celo še podžgala bolni žar njegovih čutov.

Par ur po novici o teh katastrofah je mislil Franc I. samo še na to, kako bi se polastil Žilete.

Toda namesto da bi mislil nanjo z obotavljanjem, kakor doslej, je mislil nanjo z divjostjo.

Sanjal je o besnem umiranju...

Z mrtvaško nasladi in nervoznim trepetanjem si je predstavljaj svoje lastno truplo, kako duši v obljemu oledenelih rok premagano devico...

Kdor bi bil videl Franca I. v tem trenutku, bi se ga bil ustrašil.

Zdelo se je, da so se blede ploskve njegovih lic pobarvale z žolčem.

Zrušen v svojem naslanjaču, srepiti oči, stresale glavo v starčevskem drgetu, ustnice razklenjene v nervoznem režanju, je izgovarjal s tihim glasom Žiletino ime, ker si je tako laglje ustvarjal in oživljal neno

podobo v vseh posameznih kosih in krasotah...

In ljubavna slika se je obdajala z mrtvaškimi obrazy; slika Žilete, slika življenja in ljubezni, je budila sence njegovih mrtvih tovarišev.

V ljubavnem deliriju Franca I. sta tvorila življenje in smrt, zapletena in zagrizena drug v drugega, čuden obraz, ki se je risal mrtvaško z ognjenimi črtami v vrenju njegove prerazgnete domišljije.

Nato je vstala pred njegovimi očmi lepa Feronka, izzivajoča, pohotna, čudovita y krasoti in nagoti svojega telesa; toda na njenem obrazu se je rezala razjedena kostenjaška krinka.

Venomer pa se je vračal k poglavitnemu fantastičnemu stvoru svojega delirija:

On leži mrtev... mrtev od ljubezni... mrtev od pohote

In njegove mrliške roke oklepajo v nerazklenljivem objemu telo Žilete, ki trepeče groze in življenja.

Z močnim naporom volje bi bil Franc I. lahko otrešel te pijane sanje.

Toda on se je naslajal z njimi!

Polnilo so ga z grozo brez imena, obenem pa tudi z neizrekljivo slastjo.

Ta kralj, ki je živel za ženske in začeljal krvave vojne, samo da bi si pridobil občudovanje ženskih src, je čutil da ga objemlje ženska sama v vsej svoji veseljnosti kakor strupena sreča: in to davljenje je

bilo zdaj hkrati njegova radost in njegova tolažba.

Ob uri večerje je kralj sporočil, da ne bo jedel ničesar. In ko je napočila ura, ob kateri je hodil spat, je odslavl Basinjaka, ki je sedel ves v skrbih v predsobo in čakal, kaj bo...

Dolge ure je kralj okušal, iskal in ustvarjal sramotno vrsto slik, ki so ga naglajale in morile.

Bila je pravcata agonija pohote. Zdelo se mu je trenutoma, da je cvetlica... pošasten cvet, ki je poglaval v strupenem zraku, cvet, ki truje sebe samega s svojimi vonjavami in umira, dušeč se z grozo in slastmi.

Oster in mrzel znoj mu je curil po čelu, ne da bi si ga otrl.

Pretrgane besede so mu vrole iz nabreklih, začrnelih ust.

Kmalu se mu je začelo silno vrteti v možganih. Obenem pa se je zvijalo drobno v silnih krčih boleznini.

Ze zdavnaj je bila udarila polnoč, ko se je boril kralj še vedno molče s svojim zlom.

Trajalo je celi dve uri.

Slike niso bile izginile. Nasprotno, v svoji srditi neusmiljenosti so se risale čimdalje jasneje.

Zdajci pa je potihnila bol v drobno; takoj nato pa se mu je zadelo, da mu prebadajo trepalnice z ognjenimi iglami. Zaprl je oči, a ni mu hotelo odleči...

In zdajci je zaslišel vso strahoto smrti, kakor da bi stala tik

Ali bo pregorelo dno predsodkov in zatiranja?

Gospodstvo polje... Zedinjena Slovenija...

Pa brez zamere! Mislim sem le na bodočnost... ljubezni, če se ta kuga tudi na Slovenskem kaj razširja. Mars.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

V.

Aha. »Kaprice« so že razdražile nekoga, ki si ni mogel kaj, da bi ne bil napisal za »Sočo« pridigo, o kateri trdi, da je napisana sine ira, kateri se pa pozna, da je mož kar fluorescirati jeze, ko je premagal svojo prirojeno lenobo in šel med dopisnike. — O vojaščini, Flottenverieniu, vojaškem streljanju v šolah, o nemškutarjenju in drugih prismo-darijah bomo na tem mestu še večkrat govorili. Za danes naj odgovorimo le na nekatera izvajanja: Ni ga na celem Slovenskem mesta, kjer bi bilo toliko slovenskega meščanstva — tako brezdelnega. Niti v Ljubljani ne. Po raznih trgih in drugih gnezdih se pije. Tu v Gorici sicer ni zloglasnih purgarskih večerov, zato pa dovolj beznice, dovolj one razvade kvartirčkanja, proti kateri je ravno »Soča« že ponovno pisala, četudi brezuspešno. Pisali pa so o tem z grajo ravno domačini. Seveda se delovanje in nehanje Goričanov še ne konča pri neštetih litrih, toda če bi teh neštetih litrov ne bilo, bi bilo marsikaj drugače. »Večne in neznanke neslane hrulacije« so le zato tako »neslane«, ker so resnične, resnica pa, kakor znano, oči kolje. Seveda, če pove tako reč Cankar, je vse prav, ker je mož artist in se nikdo ne čuti naravnost zadetega, če pa pove isto reč, kedo, ki bi lahko našel oseb kar na tucate, potem so gospodje, ponižani in razžaljeni in kdor izmed njih prime za pero, se pritožuje nad napadanjem skupnosti in se sklicuje na največjo bedastočo, ki jo je kedaj povedal kak Slovenec, sklicuje se na lokalni patriotizem, kakor da bi bila naša domovina res tako velika, da bi bil Slovenec kjerkoli na Slovenskem tujec. Mesto da bi bili možje veseli posvežka, se nani hudujejo, kadar jim pove resnico v obraz. In kar

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

govori možakar o tem, da so goriški naprednjaki zadovoljni s sedanjim režimom: Zadovoljni so z njim v toliko, ker upajo, da je to le prehodni režim in da se sedaj le sкупljajo sile. »Luščenje« napredne stranke mora voditi v odločnost, ne pa še nižje v lužo.

Toliko potrebnega odgovora na nepotrebno hrulacijo v »Soči«. Upam, da se bo gospod sobesednik že še sprijaznil z »večnimi hrulacijami«. Naj se ravna po njih, pa bodo prenehale, in naj ne zagovarja vojakofilije, te najnovejše goriške narodne pridobitve.

Korumpirancem tla izpodnešena.

Začetek in razvoj hrvaške krize. — Kakor je znano je ogrska koalicijska vlada, kljub ostremu odporu Hrvatov, prinesla zakon o železnični pragmatiki, s katerim se proti doslovnemu besedilu ogrsko-hrvaške pogodbe, ki velja kot temeljni državni zakon, zaveja na hrvaškem ozemlju v železnični upravi notranja madžarsčina. S tem se je začel konflikt med obema vladama in tedanja hrvaška vlada je naslanjala se na srbsko-hrvaško koalicijsko, odstopila. Od te dobe se vrste na Hrvaškem vlade druga za drugo — toda niti eni se ni posrečilo dobiti potrebne večine, ki bi v hrvaškem zboru odglasovala omenjeni zakon, ki drugače ne more priti v veljavo. Tako je prišlo do komisarijata Cuvajevega, ki pa postaja že prevelik madež na ustavnem telesu Avstro-Ogrske, radi česar se v kratkem nadomesti z novim banom, ki bo najbrže Rauch, znan po svojem insceniranju veleizdajniškega procesa, ki je grozil 53 najboljših ljudi pripeti na višala. Rauch potrebuje zaslombe; zato je posloval po svojem svaku generalu Steebu, da so bili izpuščeni iz preiskovalnih zaporov razni Sachsi, Hrvati, ki so bili v preiskavi radi goljufige. V teh ljudeh upa najti Rauch najboljše enakovredne pomagače, ki so komaj izpuščeni že pričeli z delom, s tem namreč, da so 19. maja roparsko vdrl v uredništvo lista »Hrvatska«, glasila stranke prava, izgnali urednike in se lista polastili, da bi lahko začeli s propagacijo svojih protinarodnih teženj, povdarjajoč čisto hrvatstvo, odrekajoč Srbom na Hrvaškem vsako pravico. V sled tega roparskega čina je seveda nastal v stranki prava razdor, ker frankovci, pristaši Sachsa in Hrvata in Franka so začeli iti lastna pota, različna od onih, ki jih je predpisoval pakt stranke prava z srbsko-hrvaško koalicijsko.

V svrhu razrešitve krize v stranki prava je bil sklican zbor v Trstu, ki je zboroval te dni in izdal sledeči komunique, s katerim so strmoglavljeni korumpirani elementi iz preiskovalnih zaporov:

I.

Osrednji organ Stranke Prava za vse Hrvat, dežele — »Hrvatske« — se ima nemudoma v svojem razmerju napram vrhovni Stranki Prava postaviti zopet v stanje, v katerem je bil pred dogodkom, pripetivšim se dne 19. majnika, glede urednikov Segviča in Peršiča.

II.

Glede daljnega tiska lista se daje ob enakih pogojih prednost »Hrvatskemu katoliškemu tiskovnemu društvu« v Zagrebu.

III.

Dr. Mile Starčević ostaja tudi nadalje predsednik vrhovne uprave Stranke Prava.

IV.

Odlaga se za drugo priliko reševanje nadaljnjih vprašanj, pojavivših se povodom razprave prvega predmeta, in nekaterih drugih vprašanj, važnih za stranko, posebno glede Dalmacije in Bosne.

V.

Ugotavlja se, da vsi člani vrhovne uprave Stranke Prava stoji neomajano tudi nadalje na stališču, da naj Stranka Prava ohrani pakt s hrvaško-srbsko koalicijsko in da ima bedeti nad tem, da ga tudi hrvaško-srbska koalicijska ohrani v polnem obsegu.

Celje.

Imeli smo koroški »vltajeta«, a sedaj imamo tudi štajerski. Kolikokrat smo že v teh kratkih mesecih svarili, opozarjali, prosili in grozili: posvetimo več pozornosti gibanju nemštva po Slov. Štajerju. V člankih dopisih in noticah smo opozarjali na nevarno gibanje nemškega »Volks-rata«. A našli smo — pri lastnih sorojakih — gluha ušesa, topo strme-nje tja v en dan, absolutno neume-

vanje in — Kljubovalno umalova-ževanje, samo, ker naš program di-vergira z onim... In posledice? Eno njih priobčujemo tu: Okrožno sodišče v Celju razpošilja potom okrajnih sodnih na župniške urade sledeče navodilo (doslovno prestavljeno):

»Predsedstvo c. kr. okrožne sod-nije v Celju je z odlokom z dne 21. maja 1913, št. praes. 1062-25 a, 13 do 16, odredilo med drugim sledeče: Sodnje morajo z župniškimi, kot matricnimi uradi občeavati v nemškem jeziku. V imenovan lastnosti so žup-niški uradi državni organi, občeav-nje med njimi in sodišči pripade v področje notranje službe in zamore priti v rabo le kot jezik notranje slu-žbe! V tem občeavanju se morajo so-dišča uporabiti le izključno uradno tiskanih nemških vzorcev. St. žup-nemu uradu se dopošljejo uradni yzorci št. 1 in 57 s prošnjo, da se ne poslužujejo več onih slovenskih vzorcev, ki jih ima še v rabi in koje je podpisano sodišče samostojno na-ročilo.«

Ta ferman c. kr. okrožnega so-dišča v Celju prekaša pač daleko vse one infamije, kojih smo bili do danes deležni na narodnem polju! C. kr. urad, ki ima dnevno občeavati z 98% slovenskega življa, najde dr-zno čelo, teptati kot državna inštan-cca najprimitivnejše določbe člena XIX. ustavnih pravil! Kdo je že kaj takega videl, kdo je že kaj takega doživel? In kakšna aroganca v vsem tem odloku! Mora se v nem-škem jeziku uradovati!! Ali ste že kaj takega imeli na božjem svetu? Ne in ne! In, kje — da je nemška aroganca gg. pri tem sodišču do-polinjena — je določeno, da velja nemški jezik kot edini jezik notra-nje službe? Nikjer! Vsaj bi si ne bilo drznilo najvišje sodišče pred enim dobrim letom odrediti, da morajo nemška sodišča v kralji. Češki s če-škimi uradi itd. češko poslovati. Če pa velja ta odredba vrhovnega nad-sodišča za Nemce in Čehe, mora vel-jati tudi za Nemce in Slovence po Slov. Štajerju, in si ji morajo uklo-niti tudi nemškonacionalni nestrp-neži c. kr. okrožne sodnije v Celju, če ne — pa naj sfršijo tja v Prusijo. Državni uradniki, ki se drznejo na tako infamen način teptati pravice avtohtovnega naroda, ljudstva, so od strani tega izgubili že v naprej pravico, zahtevati od njega, da zaupa njihov nepristranost, njihovi toč-nosti v izpolnjevanju svojih uradnih dolžnosti!

Če pa so ti uradniki še vrhu tega c. kr. sodniki, torej ljudje, ki morajo čuvati nad zakoni, potem, če si pre-drznejo kaj takega, so dolžni v svo-jem službenem poklicu.

Vsega tega, vsemu razburjenju, ki zna tej najnovejši nemškonacio-nalni infamiji slediti, pa niso krivi samo ti, justični uradniki, marveč v prvi vrsti in v največji meri naša prokleta narodna malomarnost, ki raje si — sebi pluje v obraz, kot, da bi že enkrat zbrala vsaj trohico svo-jeja narodnega ponosa in pokazala onim brezsrčnim elementom, kojih lakajji smo, da se več ne zadovoljimo le s papirnati pravici in ustava-mi, marveč, da jih hočemo v polni meri tudi izliti, če ne zlepa — pa z grdo! V največji meri je kriva temu azijskemu teptanju in poniževanju naša politična inteligenca — bodisi liberalna, bodisi napredna — ki se vsak dan z zadoščenjem prekli po naši domovini, polni usta frazerskih govoranc, obeta modro z neba, a stori — figo v žepu, če ni tudi za to prelena! Za vse kršitve naših narod-nih pravic delamo odgovorno izklju-čno le njo! Mariborske impertinence dr. Biceka in Torgglerja so bile prve posledice, celjski odlok je prvi uda-rec, a njemu bodo sledili še drugi. In pri vseh teh razmerah žive še ljudje, ki so z našo politiko — zadovo-lini! Tužna nam majka!

Obsežno vohunstvo.

ARETACIJE SE NADALJUJEJO.

Redi je zapisoval natančno vse uspehe svojega vohunskega delova-nja. Ta bilježnica prihaja preisko-valnim sodnikom sila prav in vsepi-njeni se že kažejo. Izvršujejo se že aretacije v Kotoru, kjer so aretirali nekega stotnika in nadporočnika tr-dnjavske artilerije, ki sta vohunstva osumljena. V Zagrebu so aretirali tri častnike in jih odvedli v garnizijski zapor. O vzroku se molči. Poleg te-ga so v Pragi in na Dunaju zasliali več častnikov, o katerih sumijo, da so v zvezi z Redlovim vohunstvom. Preiskave so izvedli celo pri neka-terih visokih štabnih častnikih. Ka-kor videti je zvestoba zelo obširna in materiala za veleizdajniške pro-cese več kot dovolj — samo se ga ne sme iskati pri zavednih Jugoslovanih.

Ker je Redl izdal Rusiji tudi na-črte avstrijskih trdnjav bodo morali trdnjavi Krakov in Pžemysl prede-

lati. Pa pojdejo zopet milijoni rakom žvižgat, ne da bi bilo treba kanjelijev prokazovnin.

Kakor poročajo, je bil Redl že pred štirimi leti osumljen vohunstva, toda ovadbe niso vpoštevali. Ovadb pa, ki se tičejo jugoslovanske mla-dine, ne ignorirajo tako.

Uradna preiskava je že dognala, da je izdal Redl tudi tajnosti Nem-čije Rusiji. Redlu sicer mobilizaci- in maršni načrti Nemčije niso bili dostopni, a načelnik pruskega gene-ralnega štaba mu je marsikaj zaupal, kar je ta prodal Rusiji. Redl je bil tudi večkrat odposlan z ordrami pruskega generalnega štaba k dunaj-skemu generalnemu štabu in naspro-tno. Preiskavo vodijo zdaj tudi o tem, da doženejo, če je odpiral pisma.

Dosedaj je menda aretiranih že nad 40 oseb; nekaj jih pride pred vo-jajško, nekaj pred deželno sodišče.

Štajersko.

Poglavje o morali klerikalnega poslanca. Predsednik štajerskega parlamentarnega kluba S. L. S., drž. in dež. poslanec Roškar, je v zornozem narodnjaku in pristen klerikalec. Najtemnejša stoletja inkvizicije so proti političnemu šovinizmu in ubijanju tega vzor-klerikalca, samo neznatna igrača. Ta katoliški mož gre namreč tako daleč, da v svoji klerikalni pre-napetosti in ubožnosti na duhu, ne pozna drugega kot političnega živ-ljenja. Vsakomur je še v spominu afe-ra Kemperle-Weixl v Mariboru, ko-je zaključne akorde je izgovoril ka-zenski senat mariborske c. kr. okrož. sodnije šele pred nekaj dnevi. Ta afera je naprtila slav. klerikalnega titulargenerala, da je ves svoj kato-liški žolč z vsjo svojo katoliško jezo izlil nad trgov. Weixlom tam, kjer mu je edino kos: pri njegovi trgovini. V eni se okrajnega šolskega sveta za St. Lenart in St. Jur v Slov. Go-ricah, je ta mož — kot načelnik teh korporacij — prepovedal šolskim vodstvom, kupovati potrebščine pri trgovcu Weixlu, češ, da ne trpi pod nobenim pogojem, da bi se podpiralo liberalnega trgovca. Seveda so se Roškarjevemu fermanu pridružili tu-di ostali njegovi kimavci. Roškar je v nadaljenju tudi strogo zaukazal, da, če bi potrebnih materiali — šol-skih — ne bilo dobiti pri drugih slo-venskih — klerikalnih — trgovcih, se mora obrniti do Nemcev! Je to klasičen dokaz, klerikalne nestrpno-sti in klerikalnega narodnjaštva! Ljubši je poslanec Roškarju trgo-vec Nemec, kot pa slovenski, ki slu-čajno piska po drugi, kot klerikalni flavti. Res narodnim krajnim šolskim svetom pa je s tem dana prilika, da pokažejo, kaj je njih dolžnost.

Poslanec Roškarju v njegov al-bum! Kako že pravi slovenski pre-govor? »Kdor ponižuje se sam, pod-laga je tujčevi peti!« Ali drugače: kdor uprizarja tako nesramne bojkote, mora vedeti, da ga prej ali slej za-seže gotovo roka pravice. Tudi imu-niteta klerikalnega slovenskega po-slanca najde enkrat svoj konec. Ka-zenski paragrafi niso samo za »gma-jnos«, marveč tudi za člane slovenske-ga klerikalnega generalštaba. Na svi-denje o priklki, ko nad Vami ne bo imunitete!

Starošolci pri Ptuj. Ko se je dne 31. maja v poznem mraku vra-čala 21letna I. M. proti svojemu do-mu, jo je zavratno prijel in podrl neki 20letni K. Kampel in jo onečastil. Fant je po svojem činu zbežal in se potikal dva dni po deželi okoli. Šele dne 2. t. m. se je posrečilo orožni-kom, ga izslediti v vasi Zvikovce, odkoder so ga odgnali v ptujske je-če. — To je eden onih dnevnih poja-vov, ki ga rodi politika štajercijancev in pisarija »Štajerca«. In s takimi ljudmi, kot so »Štajerca« očetje, ptujski Ornik, Linhart itd. mora naše ljudstvo priti vsak dan v dotiko! Tu je Albanija — Avstrijska — in tu imajo avstrijski »kulturonosci« pri-liko, se pobrigati za civilizacijo. Se-veda, pričeti morajo najprej s civil-iziranjem Ornika in njegovega ad-jutanta Linharta, potem šele, ko bodo civilizirali to in tudi, si smejo na-dejati pravice »civilizirati« — izven Avstrije. Ljudstvu pa bodi to v opo-min, da že vendar enkrat pusti šta-jercijansko kugo.

V Vinšku pri Pivoli je pred koncem m. m. umrl na sledovih za-strupljenja posestnik Jaka Visočnik. Njegovo umiranje je bilo strašno in ljudstva so se vsled tega poprijele najrazličnejše govorice. Samo ob se-bi se razume, da se je začelo iskati po storilcih. Sedaj pa je pokazala ob-dukcijska, da se je Visočnik sam za-strupil vsled slabega gospodarskega stanja.

Ormož. »Straža« zopet enkrat otrobe veže kot je navada pri njej. Bode jo živahno napredno giba-nje v ormoški okolici, zlasti klofuta ki so jo dobili klerikalni obstrukci-o-naši z resolucijo, naperjeno proti njim. V svoji onemogli lezi pa postaja

njen ormoški dopisnik naravnost o-ročji in bi naprednjakom rad vse mogoče metal pod noge. Sanja tudi nekaj o svetotomaški cesti in želez-nici skozi Ivanjke, a daje sa'n sebi s tem najlepše brce. Le tako na-lje. Radi smo pripravljani, povedati vam še par gorkil več. In vi da — vstajate?! Saj vam je prevroče. —

Ormož. Klerikalcem že nobena narodna stvar ne ugaia več: ker se je na obč. zboru okr. odbora ormo-ške okolice pozivalo župane k strogo slovenskemu občeavanju z drugimi uradi, mora hudič vzeti vse napred-njake ormoškega okr. odbora. No, klerikalci že vedo, zakaj niso za do-sledno izvajanje slovenskega urado-vanja slovenskih županov. Kako se je reklo na shodu zaupnikov nar. stranke v Mariboru? »Politična or-ganizacija, ki živi od vladne dobro-te, od vladnega denarja, ne more iz-vajati politične boje — ker ima roke vezane.«

Iz Nazarij poroča »Straža« med drugim: »Govor g. dr. Hohnjeca je »navdušil« dekleta. Radi bi vedeli, kako daleč je šlo to navdušenje in, če ni bilo morda radi tega »navduše-nja« še tudi — kakšne druge nesre-če...«

V Mariboru je v tamošnji dežel-ni sadijski in živinorejski šoli na-bodel bik gojenca III. letnika Fran-ceta Laha, ko ga je le ta hotel upre-či. Žival je hipoma zdviljala, se za-kadila vanj in mu zakopala oba roga v trebuh. Smrtonovarno ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico. Lah je doma od Sladke gore in bil to pomlad k vojakom potrjen, pa, če tudi okrevaja, ostal bo težko pohab-ljen. — Neumljivo se nam zdi, da vodstvo imenovanega zavoda bolje ne pazi na živali, o katerih bi pač moralo vedeti, da niso vsakomur uslužne.

In mi? Sedaj, ko navidezno po-nahavajo bojni dogodki in si neka-teri naših sorojakov oddihavajo, nam preti od druge strani še vedno nevarnost, a to tim večja, ker je na-perjena z veliko preudarnostjo proti nam z namenom, da nas zaden v živo. Mislimo naše sohrzavljane Nemce, oziroma slovenske odpad-nike, iz katerih se rekrutira nem-štvo po Slov. Štajerju. Zadeti pa nas hočejo s tem, da uprizore po celem Slov. Štajerju vrsto velikih slavnosti, ki bodo sicer vse v vse in veliko-nemškem duhu, katere pa bode našo renegatsvo na zgoraj vendarle označevalo kot — velepatriotično. Nemštvo bo šlo seveda na roko tudi njegovo časopisje, ki bo trloilo v svet potvorbena — patriotizma se cedeča — poročila. Nedvomno na-stane vprašanje: kaj imamo storiti mi Slovenci? Ali naj tudi to preide-mo z našo slavnoznano nonhalanco? Nedvomno bi s takim ravnanjem storili veliko taktično — če še ne več — napako. Nemcem bi bilo gotovo vrlo dobrodošlo, naj bi smelo lahko natepavali po nas in nam to vedno lahko očitali. Kaj pa se pravi, dati nasprotniku v roke tako orožje, bo tudi vsakdo lahko uvidel. Nismo morda za to, da se od naše strani začno uprizarjati take, patriotizma še kadeče — izdajalske, slavnosti. Nekaj pa se mora nedvomno najti. Udarci treba parirati s protitudar-cem. Skratka: to je najlepša prilož-nost, da se vsa sloven. politična dru-štva etc., zdramijo in — brez razlik strankarskih prepričanj — store od-ločilne korake v protest tendencam nemških — renegatskih društev.

Upamo, da bodo te vrste zadoščale. Če pa bi se kljub temu ne zganili, povemo par besed več, takrat pa se naj ne tarna — da ni bilo prav. **Skraj-ni čas je in situacija za nas preresna.**

Letina. Po prvem aprilovem mrazu si je polje in vinograd neko-liko opomoglo in bilo je pričakovati, da bo strašen udarec izdatno ubla-žen. Pa je kmalu sledila suša, ki je zemljo popolnoma osušila, tako da je vse zastalo, zlasti pa še koruza in pšenica. Sedaj je ponekod dež, nekoliko oškropil, a le deloma storil dobro. Ponekodi so vlage imeli še preveč in žito je vsled drugega dežja nekam pleglo. Upati pa je, da si izdatno opomore, vsled krasnega vremena zadnjih dni. — Po mur-skem polju pa se pritožujejo, da jim bo vsled zadnje toče prizadejano ze-lo mnogo škode. Vinogradnike po-novno opozarjamo, da naj v slučajih toče, pridno škrope, če ne se popri-me gniloba in to lahko, vsled prve vremenske nezgode, ki smo jo že imeli, uniči vse.

Ormož. Velecent. g. urednik! Zadnjič ste pisali o naših Loperščah. Če se ne motim, ste bili hudi, ker trpe Loperščanje zborovanje nem-ške zveze požarnih bramb v tem kraju. Da se da resnici, kar ji gre, vedite, da ima loperšička požarna bramba nemško »komando«, menda za to: ker si slovenski klerikalci in naši štajercijanci dele Loperšice kot svojo last, vsak do večje ali manjše polovice. Je to zelo žalostno in še prav posebno, če Vam je znano, ka-ko se klerikalci v predzadnji »Stra-

za« zaganjajo v to prireditve. Je to zanje zelo častno, posebno še, ker se s takim bevskanjem po klerikal-nih časnikih nič ne doseže. Pač pa se Loperščanje norca delajo iz njih. Najprej naj povedo, koliko so tem razmeram v Loperšičih sami krivi. Mesto, da bi ljudi poučevali, pa jih še odganjajo od sebe — k štajerci-jancem. Ne bi bilo v Loperščah ta-ko, če bi klerikalci pomedili najpreje — lastni prag! (Op. uredn.: g. dopis-niku za pojasnilo srčna hvala!)

Dnevni pregled.

»Tatovi, morilci, šufli, banditi« — s takšnimi tituli so se obkladali baroni in grofi v ogrski zbornici v seji, ki je sledila po oni sodni obravnavi, v kateri je bil Desny oprosčen, kljub temu, da je načelniku ogrske vlade v obraz rekel, da je največji goljuh na svetu. Grofi in baroni vlad-ne večine, za katero je Lukacs kra-dei, so na te psovke odgovorili s tem, da so poklicali žandarje in po-licajce ter vojaštvo v parlament. Stotnik Gerő je pokazal svoje juna-štvo z bridko sabljo, s katero je ne-kemu opozicijskemu poslancu raz-bijal glavo, da ne bi več žalil tatov in goljufov za predsedniškimi miza-mi. — Ko smo čitali poročila, da je bila Avstriji pri izdelovanju alban-ske ustave predvsem na misli žan-darmerija, smo napravili neko ko-privasto opazko — takrat smo nam-reč pozabili na ogrski parlament, kjer varuje »ustavno« življenje žan-darmerija in policije.

Kjer so mogoči Cuvaji, kjer so mogoči Lukacsi, tam so mogoči tudi Redli. — Tako ste pisali večeraj in vsak človek je danes prepričan, da je res tako. Kjer nalašč nastavlja jo slabe ljudi na prva mesta — tam ni nič čudnega, če slabi ljudje sami s svojo pomočjo na prva mesta pride-jo in — si pomagajo. Žalosten dokaz korumpiranih razmer v državi. Clo-veku se zdi, da zalagamo celo Ev-ro-pu s senzacijami in državnimi škandali.

»Kabinet goljufov«, pod tem na-slovom je prinesel »Slovenec« več-raj uvodnik o Lukacsevi obsodbi. »Slovenec« prav dobro piše o ma-žarskih sleparijah in pravi: da »na-silje rodi odpor«. Da, da — rodi od-por — toda to ne velja samo za Ogr-sko — ampak tudi za nas. Saj smo tudi pri nas zadnje čase slišali o vo-dilnih osebah prav čedne stvari — in kar obsojamo drugod — tega ne delajmo doma.

Goljuj si upa pred cesarja. Na-čelnik ogrske vlade, Lukacs, sodnijs-ko za goljufa spoznan, je še toliko predrzen, da si upa pred obličje ce-sarja, da mu poda demisijo in na-pravi s tem mesto novemu — ban-ditu.

Tudi nemški listi so se skoraj oživili in si upajo pisati o zadnjih dogodkih. Celo »Tagespost« in dr., ki odobravajo vsako krivico naspro-ti Jugoslovanom, dvigajo sedaj glas. »Tagespost« pravi: Dvojna monar-hija je lahko dvakrat ponosna — tu Redl — tam Lukacs. Pa Redl se je vsaj ustreli, Lukacs pa je bil do dneva svoje obsodbe prva oseba na Ogrskem. In najdejo se celo ljudje, ki pravijo, da bo baje ostal. Nemo-goče. Tako »Tagespost«. Mi pravi-mo: eno zlo rodi drugo.

Mal prispevek k velikemu vpra-šanju Kamile: »Kako si je pridobil dr. Susteršič ogromno premoženje?« Leta 1911 iztožila je Ljudska poso-jilnica po svojem zastopniku proti uglednemu možu menično vsoto 64.000 K, nato pa vložila izvršilni predlog na vknjižbo po prisilni os-novi zastavne pravice. Ob enem je bil v vlogi tudi predlog na rubežen premičnin, a prečrtan. Nekaj dni na to pa je vložil separatno predlog na rubežen premičnin. V istem je bila predlagana v likvidacijo sestava predloga ter vse druge postavke po tarifu, a prečrtane so bile razun go-tovih izdatkov vse postavke po ko-piranju s črtni, tako, da je sodnija odmerila samo okoli tri krome stroškov. Po tem je vložil še predlog na prisilno upravo zemljišč. Torej tri predloge, vsakega posebej je vložil, dasi se po odvetniškem tarifu sme le tedaj predlog na izvršilo posebej vložiti, če ni mogoče vseh predlogov združiti. V odmero na sodniji sta bili dani k sestavi za predlog na vknjiž-bo in prisilno upravo, ne pa kakor že gori omenjeno predlog na izvrš-bo po rubežni premičnin. Toda glej: ko je dolžnik Ljudske odplačal del svojega dolga, se mu je poslal račun, kako se je porabilo njegovo vplačilo. Tam stoji postavka: za tožbene stroške nekaj čez 700 kron. To se je pa možu, čegar ime je na razpolago, čudno zdelo. Dal si je napraviti po-droben troškovnik in tu je videl, ka-ko mu računijo. Predlog na rubežen premičnin je v stroškovniku tako zaračunjen, kakor je bilo prvotno v predlogu zabeleženo s sestavo in vsem, dasi na sodniji ni več odmer-

Novo došla v kavarni „Central“

elitna damska kapela

koncertuje od danes naprej vsaki dan

od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta.

Kavarna je celo noč odprta.

Za mnogobrojni obisk vljudno prosi

Stefan Miholič.

Jenih nego cirka 3 krone. Za informacijo je računil 10 K. Koliko je bila vredna ta informacija, se vidi iz tega, da bi bil moral biti predlog vložen samo za 22.000 in ne za 64.000 K in je naknadno morala ljudska dati za diferenco delno izbrisno izjavo, stroški pa so bili uračunjeni vsi obvezanci. Dalje je sestava na vknjižbo neke prednostne izjave dvakrat uračunjena in sta bila vložena dva predloga, mesto da bi predlog vložil samo eden v dveh izdihih. Konečno je računil za sestavo podrobnega troškovenika, ki je samo prepis iz akta, poleg pristojbine za prepis, ki ne obsega niti ene pole, samo 10 (deset) kron. Tako se seveda lahko obogati!

Splošno začudenje in presenečenje je bilo te dni med napredno javnostjo, ko se je boji Kamile Theimer in »Slov. Naroda« naenkrat zaključil in se je končal s soglasno zaupnico v dež. odbor. Tudi mi na razna vprašanja nismo vedeli odgovora. Slišalo se je, da je letel g. Šusteršič z brzovlakom na Dunaj, da Kamilo pomiri in da ustavi pretečo povodenj. Ne vemo, koliko je na tem resnice — ampak vidi se, da se je nekaj zgodilo. »Zarja« pravi o tem: »Menili smo, da bje »Slovenski Narod« resen boj proti korupciji, ki zastruplja narodno življenje na Kranjskem. Pričakovali smo, da se bo ob nezastlihanju pustolovščinah ponosnih kranjskih parvenijev vzdramila zaspana zavest napredne stranke, in čakali smo že skoro, da nas pozovejo, naj jim pomagamo v boju na nož. Do tega boja na nož pa ni prišlo. Zakaj ne? Ali je bila vojska preslaba — ali pa si niso vedeli kam pomagati — z zmago! Po tem bi bile opravljene besede: Danes živi klerikalna slovenska stranka samo še ob liberalni mrhovini. Ni ga ostudnejšega prizora, nego ga nudi »napredna« politika, ko umiraje lazi katoliškim močnikom pod noge. Za to je vsaka kritika odveč — ker se potem gotovi ljudje vznemirjajo, češ da razdiramo. Slučaj Theimer mora iti do konca, kakor je šel slučaj Lukacs. Treba je deželo rešiti od strahovlade takih gospodov. Sredstva posvečujemo namen«.

»Ali je gospodu ministru znano?« s takimi vprašanji pridejo navadno poslanci v parlament, ako se gode po državi škandali. Gospodu ministru seveda ni znano in sprejme interpelacijo, češ da bo že odgovoril. Tako se je zgodilo tudi z interpelacijo posl. Vrstovška glede celjskega sodišča — o čemer pišemo na drugem mestu. **Minister pa na vprašanje niti odgovoril ni. To se pravi, da interpelacije nimajo nič vrednosti — ako se ne vodi prava narodna politika.**

Slovensko dijaštvo — bolgarskim študentom. Kakor je znano, so bolgarski akademiki na nekem svojem metingu sklenili, da naj Bolgarska stopi iz Balkanske zveze, t. j. naj razbije zvezo balkanskih narodov in naj se s tujo pomočjo obrne proti Srbom in Grkom. Vsa slovenska javnost je obšla tak nastop bolgarske mladine, ker dokazuje, da je v tej mladini še malo slovenskega duha. Jugoslovansko dijaštvo v Pragi je poslalo tej mladini sledeče pismo (opomnimo, da je po jesenskih dunajskih demonstracijah to prvi glas, ki ga čujemo iz vrst naše mladine, kar je značilno v tako burni dobi): Metingu akademike omladine v Sofiji. Kot zastopniki hrvatske in slovenske akademike mladine tolnačec Vam čutenje vseh sinov svojega naroda, smatramo za svojo sveto dolžnost, da se obrnemo na Vas v trenutku, ko se tudi Ti, mladina, pripravljajo na bratomorni boj, z nekoliko iskrenimi bratskimi besedami. Po velikih zmagah slovenskega orožja, s katerimi se ponosa vse Slovanstvo in katerim se je divil ves svet, ste se zbrali danes, da razderete zvezo, ki jo je ustvarilo 500letno trpljenje srbske in bolgarske raje, ki jo »plodi« dobri geni slovenske bodočnosti. — Ali vztrajaš Ti pri tem, da uničiš veličastno delo, da mesto svetišča slovenske svobode posejaš groblje žrtev bratskega prokletstva? Verujemo v Tvoj razum in krepost Tvojega srca ter Te kot mladino bratskega nam naroda prosimo, zaklinjamo in rotnimo, da vplivaš v svojem narodu pomirjačo na razburjene duhove, in izvršujoče častno delo branitelja domovine, pobijaš one, ki iščejo v Srbih neprijatelje ter nebratje svoje. Kot nada in varuh narodne bodočnosti upoštevaj pravične zahteve in življenske pra-

vice onih, ki Tvojemu narodu dobro žele. Dobro vedo, da korenini samo v pravičnosti bodočnost Slovanstva, priznaj upravičene zahteve bratskega nam naroda srbskega, propoveduj in razglašaj, da težko greše oni, ki mesto bratske ljubezni sejejo le mržnje. — Mi kot otroci naroda, ki živi v sužnosti in trpljenju, pričakujemo s strahom, kaj mu prinese bližnji dnevi, dobro se zavedajo, da bi grob balkanskih bratov bila naša nesreča ter nesreča vsega slovanstva, ki bi se ne dala ublažiti niti tekom stoletij. Ne moremo verovati, da kreneš Ti mladina bolgarska na strašno pot, na katero Te skušajo privesti Tvoji in naši sovražniki. Tvoje Slovanstvo, Tvoj oplemeničeni duh naj Ti kaže pot, ki Te pripelje do bratskega sporazumjenja! Hrvatska in slovenska mladina pričakuje danes od Tebe možate besede! — Giunio za dr. »Hrvat«, m. p., Marinič za »Adrijo« m. p., Janežič za »Ilirijo« m. p.

»Lazarjevo vstajenje« je naslov novi drami Ivo Vojnovića, ki se je te dni prvič predstavljala v Belgradu. Vojnović opisuje boj srbskih učiteljev leta 1905, v neosvobodjenih krajih. Delo je zelo lepo in se bo igralo po vsej Evropi. Belgrad pa je baje tako sit boja in krvi — da je ostal hladan.

Naši mladini velja besede, ki jih prinaša »Slov. Branik«: Izvrstni podpiratelji in širitelji naše slovenske obrambne Družbe C. M. so bili dijak; v poslednji dobi ne moremo trditi o njih, kar piše italijanski pisatelj o svoji mladini. Razni Slovanstvu neprijazni vplivi so krivi, da so omrzili dijaški sloji za našo šolsko družbo in redki so sedaj dijaki, ki se zanimajo za njo in delajo. — Naša mladina je zadnje čase splošno pozabila na narodne ideale. — Razven onih, ki so stopili v boj za velike ideje Jugoslovanstva — opažamo mrtvilo v akademskih društvih in v javnem življenju. To se opaža povsod. — Morebiti je to prehod med dvema generacijama — ali pa znak propadanja.

Razpisane učiteljske službe. Postojnski okraj: voditeljsko mesto na enorazrednici v Ledinah. Rok do 25. junija. — Novomeški okraj: nadučiteljski mesti na dvorazrednicah v Ambrusu in Zagradcu, voditeljska mesta na enorazrednicah na Selu pri Šumberku, v Smihelu pri Žužemberku, Topli rebi in Žvircah, učno mesto na dvorazrednici v Zagradcu. Rok do 20. junija.

K veselici na Škofljici se nam poroča, da so bila tam zastopana sledeča gasilna društva: Šmarje (z zastavo), Škofja Loka, Kamnik, Vič-Glince, Ljubljana, Dolenja Vas, Vel. Lašče, Dobropolje, Spodnja Šiška, Bizovik, Moste, Štepanja vas, Višnja gora, Mojstrana, Ig, Iška Loka, Vrbljane, Brest, Logatec. To je dokaz, kako lepo so se razvila naša gasilna društva in kako jih družijo skupna vez.

Dom na Vršču pri Kranjski gori se odpre za letošnjo sezono dne 8. rožnika in bo z vsem dobro preskrbljen. Moderna razdelitev sob in okusna oprava sta našli od vseh obiskovalcev priznanje. Pot do Doma je lepa, zložna. Oddaljenost od Kranjske gore 2 in pol do 3 ure. Prehod v Trento, krasen razgled na jug v osrčje Julijskih Alp, mnogo lahkih in težjih tur dajejo Domu na Vršču potrebno veljavo.

Prodaja jelovega in bukovega lesa. Deželna vlada v Sarajevu prodaja iz gozdnega okoliša Kozara planina (okraj Bos. Dubica in Prijedor) približno 28.000 kubik metrov jelovega in 25.000 kubik metrov bukovega lesa. Sprejemajo se le pismene, na celo razpisano množino se glaseče ponudbe, ki jih je vložiti do 31. julija 1913, 11. ure dopoldne pri deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Novem mestu priredi dne 7. junija t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni gospe Ant. Tuček svoj redni občni zbor z običajnim sporodom. Odbor vabi člane in prijatelje Cirila in Metodove družbe k mnogobrojni udeležbi.

Iz Bleda se nam naznanja, da je blejski grad zopet javnosti odprt, katerem se nahaja restavracija od 1. junija.

Vabilo na občni zbor zadružne bolniške blagajne na Bledu, kateri se vrši dne 8. junija 1913 v nedeljo

popoldne ob 2. uri v hotelu »Triglav« na Bledu.

Napad na grofa Sternberga nos. Kakor se iz Dunaja poroča, je neki zamorec dne 1. t. m. v cesarskem vrtu »Moulin Rougeju« napadel bivšega poslanca grofa Sternberga in ga je vdaril z bokserjem po nosu. Sternberg je na to šel v poslansko zbornico in je podal pri ministru notranjih zadev pritožbo radi svojega nosu. Izjavil je, da gre tu za napad neke tolpe, ki je šele prvič na Dunaju. On ni zamorca prav nič izjavil. Kakor so priče izpovedale, pa je Sternberg več zamorcev opsoval, na kar ga je eden izmed njih napadel in ga udaril po nosu.

Smrtina obsodba. Porotno sodišče v Kremsu je dne 1. junija t. l. v pozni večerni uri obsodilo trgovca Josipa Ruppja, ki je umoril konjskega kupca Schöna na smrt na vešalih.

Ponudbe belgijske države belgijski princezinji Lujizi. Belgijska država je princezinji Lujzi Koburški in grofici Štefaniji Lunyayjevi zopet ponudila v poravnavo več gradov v Belgiji, v katerih se nahajajo umetnine velike vrednosti, dalje več krajev v državi Kongo in imobilije v Bruslju samem ki zavzemajo najlepši del mesta. Vrednost vsega tega znaša petnajst do dvajset milijonov kron. Princezinja Lujza pa je to ponudbo odklonila.

Velika železniška nesreča. Kakor se iz Bruselja poroča, je dne 2. t. m. popoldne trčil na postaji Dilbeek v bližini Genta neki osebni vlak, ki je vozil iz Bruselja v Courtraix, v neko lokomotivo. Pri tem je bilo 30 ljudi težko poškodovanih.

Komornega pevcu Buriana tožba za ločitve zakona. Pred praškim delničnim sodiščem je bila dne 3. junija t. l. obravnavana v zadevi znane tenorista Buriana, ki se hoče ločiti od svoje žene. Ta zahteva takojšnje izplačilo 300.000 K ali pa letnih 14.000 kron. Obravnavo se je preložila.

Cela tovarna zgorela. Dne 3. t. m. je v Nagy Laku ob reki Marosu na Ogrskem zgorela neka velika tamošnja tovarna. Pogorela je do tal. Skupna škoda znaša četr milijona kron.

Maskirani roparji. Ravnatelja provincijalne banke Litoves v Londonu so dne 2. junija t. l. popoldne napadli na cesti maskirani roparji, in mu vzeli listino, v kateri je imel ravnatelj 150.000 kron. Z ravnateljem je bil tudi njegov sluga. Roparji so izprožili na oba več strelcev, ki pa so k sreči izgrešili svoj cilj. Nato so roparji mahoma izginili.

Surovi znanstveni poskusi s psi. Kakor se iz Filadelfije poroča, je zbudila te dni v tamšnjem mestu veliko senzacijo aretacija petih medicincev, med katerimi se je nahajal tudi eden visokošolski profesor. Imenovani so zagnali s strehe vseučilišča več 25 let starih psov, da bi jih potem porabili v svrhu znanstvenih raziskavanj.

Pokopana vas. Iz Saratova na Ruskem poročajo, da so se na takozvanem Sokolovem hribu utrgale dne 3. t. m. veličanske skale in so razrušile 200 hiš pod hribom ležeče vasi.

Samomor vojaka. Kakor se iz Debrecina poroča, je na vaji 61. polka vojak Julij Goldsberger prosil predpostavljene častnika, da sme izstopiti, češ da se slabo počuti. Ko je dobil dovoljenje, se je odstranil, pa se je ustrelil v glavo.

Častnik izginil iz Beljaka. »Kärnt. Tagblatt« poroča: Od 31. maja sem je izginil iz Beljaka nadporočnik J. O tem se raznašajo najčudnejše govorice. Pravi, da je bil J. v tesnem prijateljstvu s huzarskim lajtnantom Jokapom, ki so ga v Galiciji aretirali, ker je osumljen špionaže. Jokap je živel zelo razkošno; njegovi izdatki niso bili v nobenem razmerju z njegovimi dohodki. Vojaške oblasti molče, vsled česar je popolnoma nemogoče kontrolirati govorice, ki trdijo, da je J. pobegnil, druge, da so ga zaprli, vse pa, da gre tukaj za špionažo zadevo.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Želja in živali. Splošno je znano, da lahko velblod dolgo časa živi brez vode. Tu pa so še druge živali, katerim ni treba dolgo piti. Tako so lahko na primer ovce, ki se pasejo na stepah severozapadnih krajev Združenih držav, štirideset dni brez vode. Zadoštuje jim mokrota, ki je v rastlinah. Tudi pekaris, sorodnik naših mrijscev, ki živi na mehan-

skih visočinah pustinje Sonore, lahko živi dolgo časa brez vode. Včasih čaka cele mesece dežja. Takrat pa se do sitega napije vode. Največji umetnik v prenašanju žele pa je mali glodavec kenguruj, ki živi v severoamerikanskih pustinjah. Zdi se, da nima ta žival sploh nikdar žeje, zakaj v sužnosti je zdržala tri leta brez vode.

Šole pod širnimi nebi v Rimu. Po vzorcu gozdne šole v Charlottenburgu pri Berlinu, se je ustanovila nekaj novih šol pod širnimi nebi v Švici, na Angleškem, na Francoskem; največ takih šol pa je v Rimu. Rim ima že 16 šol pod širnimi nebi. Te šole imajo troje tipov: šole v paviljonih, šole na dvoriščih in šole na terasah. Te šole so večinoma eksterntni. V te šole hodijo samo otroci ki so slabi in ki žive v slabih stanovanjih. Za te šole izbereta otroke učitelj in zdravnik. Otroci ostanejo v šoli nepretrgoma od jutra pa do 5. popoldne, da se ne bi zdravljenje prekinilo. Šolsko delo je precej omejeno. Pouka je samo dve uri in pol na dan. Trojna jed, ki je pripravljena po starosti in boleznih, se daje zastoj. — Vsaka šola ima svoje igrišče in poleg tega tudi skupen vrt, katerega podelki se porabijo za kuhinjo. Te šole se bodo še pomnožile in propagatorji te misli so pripravljeni izvršiti naskok tudi na strani in na vrhove sedmih gričev večnega mesta. Rim ima seveda to dobroto, da so lahko šole pod širnimi nebi odprte skoro celo leto, dočim bo to pri nas trajalo vselej kvečjemu 4 ali 5 mesecev.

Želodec velikih mož. Kdo je večji jedec: duhovit pisatelj ali človek, ki je duševno brez pomena? To je vprašanje, katero je postavil neki angleški list angleškemu zdravnikom. Vpliv želodca na literarno delo? To je precej zanimivo vprašanje: Anketi je prinesla celo vrsto odgovorov, izmed katerih nekatere tu podajamo: »V boju proti zelo razširjenemu ljudskemu mnenju, branim nazor, da morajo učenci in ljudje, katerih duševno življenje je zelo močno, uživati tudi veliko redilnih jedi, drugače bi bili kmalu popolnoma brez moči. Neprehoma se govori, da veliki misleci pozabijo na jed nad svojimi spisi in knjigami. To ni res. Jaz sam poznam in sem poznal veliko imenitnih mož, ki zasenčijo s svojim apetitom popolnoma človeka, ki veliko fizično dela.« Imenitni strokovnjak v vprašanih higijene, sir William Bennet pravi: Z gotovostjo lahko rečem, da je mož, katerega možgani so izposavljani trudopolnemu delovanju veliko več od onega, ki dela telesno. Izmed mož, ki zavzemajo v svetovni zgodovini ali v literaturi posebno mesto in ki ko bili nenavadno izborni jedci, omenjam samo Bismarka, Dumasa, Viktorja Huga, Cecila Rhodesa, sira Walterja Scotta in George Meredija. Dr. Alfred Russel Wallace, devetdesetletni starček, slavni prirodopisec in potovalec, je odgovoril na vprašanje tako: V prvih sedemdesetih letih svojega življenja sem jedel vse, kar sem dosegel in gledal sem vedno bolj na kvantiteto nego na kvaliteto. Posebno Viktor Hugo je imel nenavaden glad, ako je sedel k mizi, je požiral jedi, ne da bi jih prežvečil; ribe je jedel neolupljene, tudi s kožo; pomešan je jedel tudi z zgornjo kožo. Sir Walter Scott je povabil nekoč družbo šestih oseb in je dal napraviti obed za vse. Na nesrečo pa je pozabil sluga raznesti vabila in ko je bil obed pripravljen, je priznal svojemu gospodu. Sluga se je tresel radi svoje krivde. Kaj je napravil veliki romanopisec. Prav nič ni bil jezen, smehljaje je potrkal slugo po rami in je rekel: »Nič se ne boj, Karol, bom videl, kaj se da vse napraviti.« Nato je slugi naročil, naj servira celi menu in snedel je obed, ki je bil pripravljen za šest gostov do zadnjega kosca. Cecil Rhodes, afrikanški Kres je lahko pojedel v pol uri pet tucatov ostrig in je še gledal nanje kakor na »predjed«, ki je bila samo preludij za nastopen velikanski diner, ki je imel najmanj deset izdatnih točk. Dumas je pogosto hodil že jutraj v restavracijo, kjer si je naročil obed. Po obedu je šel domov, kjer je pojedel še en obed z isto slastjo kakor prvega. Ako so Dumasa kam povabili na gostijo, so njegovi tovariši pri mizi gledali nanj nezadovoljno, ker so že vedeli, da ne bo veliko ostalo zanje in da bo Dumas pobral najboljše kosce. Splošno je znano, da je bil tudi Bismark velik požerun.

Ljubljana.

— Čudno postopanje v šoli pri c. kr. javni straži v Ljubljani. Zdaj od 1. junija so se začele šole pri c. kr. javni straži! Inštruktor teh šol je Revier-Inspektor Thurner, doma nekje s Tirolskega. Kako postopa s stražami, posebno s tistimi, kateri ne znajo pravilno nemščine (to so le ljubljanski redarji) Da jim v šoli 50krat en stavek prepisati in jim grozi, ako se ne bodejo naučili in odgovarjali v nemščini, mit sogenannter Entlassung. (Da se jih odpusti iz službe.) Vprašali bi tega gospodiča, ako je on tudi vse jezike znal v šoli, in ako ne, če mu je tudi gospod učitelj trobil v ušesa, da bode Entlassen. Drugo bi pa svetovali, da v sedanjem vročem času, res ni treba tako dolgih šolskih ur. Stražar se peče tako dosti na solncu, in potlej mesto da bi se počil, mora romati v učne prostore in čakati ljubih besed od gospoda Thurnerja. Gospod ravnatelj Klünigel menda tega ne vidi! Drugo pa priporočamo gospodu Finžgarju, sedaj, kar je v Ljubljano priromal ima že na svojem imenu strešico, da ne bode dosti šikaniral naše slovenske redarje. Ako on zna malo nemščine, se mu pa slovenščina zapleta, da je groza. Ako ga straža nagovori v slovensk. jeziku, odgovori v blaženi nemščini! On misli, da je res Präsident pri straži, pa se moti. Svoj Wiener-Reglement misli vporabiti med slovenskimi stražami, a to ne bode šlo, naj se obrne le zopet nazaj v svoj Dunajski prekrasni raj. Navado ima eno, kar je zelo slabo, namreč ako s svojimi belobungami obdela katerega stražarja, ali ako ima kaj povedati, naj si zapomni, da ni dobro, ako slišijo druge osebe, katere nimajo čisto nič pri tem. (Civilisti.) **Plutus.**

— Na naslov gospoda c. kr. policijskega ravnatelja grofa Klünigela v Ljubljani. Vprašamo gospoda grofa Klünigela tem potom, koliko časa bode še trpel, da bodejo javni uraže v tej grozni vročini s pikelihaubami na pekočem solncu stali! Vidijo se jim obrazi žareči, kako mučno je to. Ako pa gospod grof tega ne misli, da je res tako, naj si blagovoli eno bikelhaubo na glavo dejati, in naj stoji mirno kakor predpisi zahtevajo, sogenannter Steh-Posten 4 Stunden, bode videl, kako se bode čutil. Torej skrajni čas enkrat vsaj zdaj v tem vročem času s bikelhaubami proč.

— Vprašanje na pošto. Kako to, da se v hišo št. 264 pod Rožnikom v nedeljah ne dostavlja »Dan«. Sino že precej dolgo pardonirali — sedaj imamo pa dovolj! Naj se na pravi red!

— Za prihodnjo nedeljo se nam obljublja zanimiva tekma med našo »Ilirijo« in med »Hrv. gradjanskim športnim klubom iz Zagreba. Gradj. šport. klub je znan v Zagrebu kot eno najboljših moštev in za naša moštvo pomeni to hud boj. Tekma bo zelo zanimiva, ker bje Hrv. gradj. klub boj za prvenstvo med hrv. klubi. Naše občinstvo bo imelo priliko pozdraviti brate Hrvate in med njimi najboljšie igralce. Zato že danes na igro opozarjamo.

— Negotrebna strogost. Predvčerajšnjim se je sprehajala neka gospa L. pod Tivoli s svojim otrokom. Otrok je pri igranju zašel tudi na travo. Kmalu se je pojavil stražnik in je strogo nastopil proti gospej — zapisal je njeno ime itd. Med tem pristopi neki gospod in se ponudi gospej za pričo, ker je videl, da otrok ni napravil nikake škode. Stražnik pa je gospoda nahrulil, čemu se vmešava v njegove posle in ga je odpeljal na stražnikovo. Komisar je seveda gospoda takoj — izpustil. Kdaj bo že konec nepotrebnih šikan.

— Škropljenje cest po mestu je ob suhem vremenu velikega higijene pomena. To delo izvršuje za to izvežbani mestni delavci. Zgodilo se, da eden ali drugi pasant dobi papir kapljic vode, za kar pa časih ne zadene delavca pravzaprav nobena krivda. Ker c. kr. policijski ravnateljstvo delavce, ki pri škropljenju neprevidno ravna, strogo kaznuje, se prebivalstvo opozarja, naj tudi samo obrača nekoliko pozornosti na škropilca in se ogne neprilki lastne oškropitve in ne spravlja poštenih delavcev iz malenkostnega vzroka v zapor in sramoto.

— Slav. občinstvu se naznanja, da je bil liker »Zdravnik želodca« g. L. Sebenika odlikovan v Parizu z križcem in zlato kolajno.

Dantejeva nebeška komedija »Pekel« v filmu v kinematografu »Ideal«. »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča: Novi film Rady Mal-ler družbe, ki se je predvajal te dni v Elitkino, Wollzeile, prednaša nam 1. del »Nebeške komedije« »Pekel«. Prednašati nekaj nemogo-čega, fantastičnega, gledališkim od-rom nedosegljivega, je glavni na-amen kinematografa. Nad 50 krasnih, fantazijskih prizorov nas vodi z Virgilijem in Dantejem skozi strahote pekla. Sijajni prizori in res umet-niško predvajanje očara vsakega gledalca. »Nebeška komedija«, pri-rida večne pravičnosti kot znan-stveno delo ne more postati popu-larno, ako se pa po filmu razširi med ljudstvom le nekaj vrednosti v Dan-teju, je že mnogo doseženega. Vel-ikanskemu učinku prizorov, v kate-rih je čutiti pesniško moč fantazije, se pač ne bo mogel nihče umakniti. Ta velikanski umotvor se kaže od od petka 13. do ponedeljka 16. t. m. v Kino-Idealu. Cene vsled visokih na-bavnih stroškov nekoliko zvišane. Predstave vsak dan ob 3, pol 4, 6, pol 7, 9.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan izbornega sporeda, ki ima privlačno silo. Sijajna drama v barvah »Nabob« in krasna veselo-igra »Mož s tremi ženami« so točke, ki morajo vsakega zadovoljiti. V petek zajamčeno izborni spored z dramo »Bilo je nekdanj«. (Nordisk-film.) V soboto Asta Niesen »Grehi očetov«. V torek »Maskirana ljube-zen«. Zadnja predstava ob pol 9. uri je na prenovljenem vrtu.

— **Loterijske številke.** Trst: 66, 60, 15, 30, 24.

Društva.

Vabilo k občnemu zboru »Dru-štva učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja«, ki se vrši v čer-tertek, dne 5. junija 1913 ob 10. uri dopoldne na Blokah. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Umno čebe-larstvo, važna panoga kmetijstva. — Predava tovariš M. Kabaj. 3. Taj-nikovo in blagajniško poročilo. 4. Volitev odbora. 5. Volitev delegatov k Zavezinem zborovanju. 6. Razno-terosti. Za člane je vožnja iz Rake-ka na Bloke prosta. Voz odide iz Rakeka ob 7. uri zjutraj. Polnoštev-il-ne udeležbe pričakuje odbor.

Pevsko društvo »Slavec« prire-di v nedeljo dne 8. junija veliko po-mladansko veselico na vrtu in v dvorani hotela Tivoli z najrazno-vrstnejšim sporedom, o katerem bo-demo še poročali. Omenimo za se-daj, da bode sodeloval popolni or-kester zopet na novo sestavljene »Slov. Filharmonije«.

Vabilo. Društvo za oskrbo in varstvo sirot v Radovljiskem okra-ju ima svoj redni občni zbor v čer-tertek, dne 5. junija 1913 ob 3. uri po-poldne v Radovljiški sodnji z obi-čajnim dnevnim redom. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Slov. trg. društvo »Merkur«. Pevski odsek priredi v nedeljo, dne 8. junija izlet v Grosuplje. Večje šte-vilo izletnikov odide že zjutraj peš čez Orle v Grosuplje. Zbirališče na dolenskem mostu. Odhod točno ob 8. Izletniki se ustavijo v priznani go-stilni gospoda Rusa, kjer bodo imeli skupno kosilo. Drugi izletniki imajo lepo priliko se odpeljati s popoldan-skim vlakom ob 1.30 ali z vozovi. Dotičnike, ki nameravajo oditi že zjutraj, prosimo, da nam sporoče vsaj do 6. junija, da zamoremo glede kosila potrebno ukreniti. Gg. člane in prijatelje društva vabimo, da se izleta mnogoštevilno udeležijo. Za zabavo bodeta skrbela društveni pevski zbor in društveni »ad hoc« sestavljeni orkester.

»Akademično društvo sloven-skih tehnikov na Dunaju.« IV. redni občni zbor se vrši v soboto, 7. rož-nika ob 8. uri zvečer v restavraciji IV. okraj, Schleifmühlgasse 6, z običajnim dnevnim redom. Gostje dobrodošli!

Kolesarsko društvo »Gorica« v Gorici vabi gg. člane k XVIII. red-nemu občnemu zboru, kateri se vrši v soboto 7. junija t. l. ob pol 9. uri zvečer v društveni sobi hotela »Zla-ti jelen«. Ako občni zbor ni sklep-čen ob določenem času z eno tretjino rednih plačujočih članov, se vrši isti pol ure pozneje z istim dnevnim re-dom, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih članov. — Gg. čla-ni so naproseni, da se rednega obč-nega zbora gotovo in polnoštevilno udeležijo. — Zdravo!

*Spominjajte se
dijaškega društva
»Domovina«!*

Roparski napad na 78letno starko.

Pred kratkim se je zgodil v Pragi precej smešen slučaj. Dva de-lavca sta peljala po ulici voz, na ka-terem je bilo pohištvo, prevezano z vrvi. Na nesrečo pa se jima je vrv pretrgala in oba delavca sta šla v bližnjo hišo kupit novo vrv. Ko sta prišla iz hiše, se je hišnici dotične hi-še nenadoma posvetilo v glavi, da sta ta dva mlada fanta tatova. Za-čela je kričati. Razume se, da se je takoj zbralo veliko ljudi, ki so pov-praševali hišnico, kaj se je zgodilo. Ko sta delavca zagledala toliko gru-čo ljudi, sta se prestrašila in sta za-čela bežati. Kakor bi vstrelil, se je cela tolpa zagnala za njima in je kri-čala: »Držite tatova!« In oba tata so prišli in ju odgnali na policijsko stražnico. Tam se je dognelo, da sta bila popolnoma nedolžna. Čisto na-sproten, žalosten in obenem grozen slučaj se je pripetil v Pragi pretekli ponedeljek.

Omenjenega dne po 12. uri po-poldne se je vračala 78letna vodi-teljica godbenega zavoda Ana Fa-brova domov. V mestni hranilnici je dvignila svoto 1400 K. Stara žena je stopila v hišo, kjer je stanovala in je šla po stopnicah gori v drugo nad-stropje. Nenadoma je zaslišala za se-boj moški glas: »Ali stanuje tukaj gospodična Svarcova?« Gospodična Fabrova je obstala, ni se okrenila in je odgovorila: »Ne stanuje.« — »Mora tukaj stanovati,« je odvrnil neznanec, ki je že stal takoj za Fa-brovo. Istočasno s temi besedami je Fabrovo

dvakrat zabodel s kuhinjskim no-žem v hrbet.

Ranjena starka je padla vznak in je pritisnila pri tem torbico z denarjem na stopnice. Obenem je kričnila ta-ko obupno, da se je ropar, ki ji je ho-tel iztrgati iz rok torbico z denarjem prestrašil in pobegnil. Na krik napa-dene je priletel takoj iz svojega sta-novanja v prvem nadstropju poštni uslužbenec Viktor Kundert, ki je za-gledal, kako hiti po stopnicah neki fant s krvavim kuhinjskim nožem v roki. Ta fant je Kunderta močno su-nil v prsi in je zbežal iz hiše. Kun-dert pa je takoj razumel situacijo in se je spustil za neznancem.

»Držite morilca!«

je kričal in stekel za roparjem. Vsled krika je bila cela ulica razbur-jena in vse je hitelo za bežečim ro-parjem. Na oglu dotične ulice, kjer se je izvršil roparski napad, pa je roparju zastavil pot stražnik, ki ga je takoj aretiral. V spremstvu Kunderta in velike množice ljudi je stražnik gnil roparja nazaj v hišo, kjer je izvršil napad. V stanovanju napadene Fabrove je stražnik poti-snil roparja pred ranjeno. Ta ga pa ni mogla spoznati, ker jo je ropar napadel za njenim hrbtom. Spoznal pa ga je z gotovostjo Kundert. Nato so roparja odpeljali na komisariat. Pri zaslišanju je

morilec tajil zločin

in je rekel, da v dotični ulici, kjer se je izvršil roparski napad, sploh ni bil. Kundert pa je trdil, da je 18letni ključavničarski pomočnik Ferdi-nand Burianek — tako se je ropar imenoval — oni človek, ki je na stopnicah vrgel proč krvav kuhinjski nož. — Nato so odpeljali Buri-anka v zapor. Gospodična Fabrova je dobila na hrbtu dve rani, ki pa ni-sta bili smrtno nevarni, kakor je do-gnal policijski zdravnik. Se istega dne je policija poklicala Buriankovo mater, ki je spoznala v krvavem ku-hinjskem nožu svojo lastnino. Pove-dala je tudi, da je zjutraj odšel njen sin od doma in da se ni vrnil. Zvečer so zaslišali Burianek, ki je skrajša zopet tajil vse, kar pa mu ni nič po-magalo, ker je bila glavna priča, poštni uslužbenec Kundert z gotovo-stjo trdil da je on napadel gospodič-no Fabrovo. Slednjič je

zločinec priznal krivdo.

Pri tem je tudi povedal pred-zgodovino svojega zločina. V po-slednjih dneh se je baje seznanil z elektrotehnikom Rudolfom Zname-načkom, ki je v petek minulega ted-na izgubil desetkronski bankovec, kar ga je, Znamenacka namreč, sil-no bolelo in žalostilo. Ker Burianek tudi ni imel denarja, sta oba sklenila da »nekaj napravita«, da »dobita denar. Začela sta premišljevali. Slednjič sta se domislila, da bi bilo najbolje, ako bi

kako oseba, ki dvigne v eni izmed bank večjo svoto, napadla in oropala.

Pri tem sklepu pa sta spoznala, da rabita še enega tovariša, ki bi jima pomagal sklep izvršiti. Dobila sta ga kmalu. Burianek trdi, da ga ni poz-nal. Vsi trije so šli torej pretekli pon-deljek dopoldne pred mestno bra-

nilnico. Neznani fant in Zanemaček sta bila baje slabo oblečena in nista hotela iti v hranilnico, da ne bi vzbudi-la suma. Šel je torej Burianek, da bi zalotil kako žrtev. In našel je go-spodično Fabrovo. Vse to pripove-dovanje pa je prav malo verjetno.

Najnovejša tele-fonska in brzojavna poročila.

4. junija 1913.

V odnošajih med Zavezniki ni nobenih posebnih sprememb. Vse je tiho in pričakuje vspela od sestanka ministrskih predsednikov vseh štirih balkanskih držav, ki se bo vršil v petek v Solunu. Po sestanku bo tudi bolgarski kabinet oficijelno proglasil svojo demisijo, ki je bila sklenjena že pred sestankom Pašičem z Gešo-vom.

SPORAZUM MED BOLGARIJO IN GRČIJO.

Dunaj, 4. junija. »W. Allg. Ztg.« poroča, da je v vprašanju Soluna med Bolgarijo in Grško dosežen sporazum v tej smeri, da se zadeva predloži razsodišču. Državi se pa ni-sta še sporazumeli, kdo naj bo raz-sodnik. Med tem, ko zahteva Grška da bodi razsodnik tripelentent, za-hteva Bolgarija, da naj bodo v razso-dišče poklicane vse velesile.

BOLGARSKI KABINET ODSLOPI.

Sofija, 4. junija. Listi so poro-čali, da je bolgarski kabinet iz kon-stitucionalnih vzrokov sklenil demi-sijo že v soboto in da je postala kri-za sedaj akutna. Toda: ministerstvo Gešovo ne bo odstopilo preje, dokler se ni vršila skupna knferenca mi-nistrskih predsednikov vseh štirih balkanskih držav.

ČAS SESTANKA.

Sofija, 4. junija. Med Pašičem in Gešovom dogovorjeni sestanek mi-nistrskih predsednikov Zaveznih drž-av se vrši v petek v Solunu.

DA SE PREPREČIJO NAPADI.

Atene, 4. junija. Uradno se na-znanja, da so vspela pogajanja, ki so se vršila med bolgarskim generalom Ivanovom in grškim činitelji, tako daleč, da je določena neutralna lini-ja, ki jo nobena država ne sme pre-korajčiti. Pri definitivni določitvi meja med obema državama se pa na to linijo ne bo opiralo — tako je določeno.

NAČELNIK OGRSKE VLADE DEMISIONRA.

Budimpešta, 4. junija. Lukacs je odpotoval na Dunaj in bo jutri od ce-sarja sprejet, da poda demisijo.

PRINC JURIJ V BELGRADU.

Belgrad, 4. junija. Po več mese-čnem bivanju v Parizu se je princ Jurij zopet vrnil v Belgrad.

STOJKOVIČ UMRL.

Belgrad, 4. junija. Bivši pred-sednik skupštine staroradikalec Sto-jkovič je umrl v Bitolju.

DANEV V SOFIJI.

Sofija, 4. junija. Dr. Danev je danes dospel v Sofijo.

BOLGARI IN SRBI.

Belgrad, 4. junija. Kakor poro-čajo merodajni krogi, so Bolgari pri Štipu prekorajčili demarkacijsko li-nijo in zavzeli pozicije, ki so važne za obrambo Štipa. Prvemu pozivu srbskega poveljnika ni bilo ugodeno, radi česar so dali Srbi Bolgarom 24 urni rok, da zapuste svoje pozicije, sicer, da bodo uporabljali silo. Bol-garske čete so zapustile zasedene pozicije in se umaknili na svoja me-sta. To se je zgodilo 1. t. m. (In iz tega se dela senzacija in vojna itd.)

LISTNICA UREDNIŠTVA.

O. L. Trst. »Südslavische Rundschau« ni list (časopis), ampak korespondenca. Natancnejše podatke Vam da uredništvo: dr. A. Kramer, Dunaj, 1/6. Telegraphenzentrale. — Stepin: V temi prejeti. Dosedaj ni bilo mogoče objaviti. Pride o priliki. — G. B. v L. O dogovoru nam ni nič znano, sicer pa je v Ljubljani vse mogoče.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vi-narjev. Pisnemin vprašanjem le priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zu-nanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, planine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljub-ljana-Glince 92.

Cenjenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu H. Kosič, ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov, naj-nižja cena.

Kupim dobro ohranjeni iztis: Sket, Staroslovenska čitanka. L. Schwentner, knjigotržec.

Dobro ohranjen kratek glasovir se ceno proda. Radeckega cesta 2. I. 476-3

Fotografični aparat 9×12 (Hand-camera) se proda. Naslov v »Prvi anončni pisarni.« 476-3

Feliks Žagar, Ljubljana, Stari trg 32, naredi čepice, ako se tudi blago prinese. 466-1

Kdor si želi nabaviti nagrobni spomenik, si naj ogleda zalogo pri Sv. Križu (novo pokopališče v Ljub-ljani), kjer vam najceneje in s solid-nim delom postreže domača trvdka Fr. Kunavar, kamnosek.

Kavarna
odprta celo
noč.
„LEON“
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Proda se
radi preselitve kompletna nova

kopalna soba

(bana lita, belo emajlirana ter peč z medenim kotlom), ter malo rabljeni

Coupé-voz.

Naslov pove »Prva anonč. pisarna«.

Edna posebnost
likerja je
Zdravnik želodca

Učiteljska tiskarna
: v Ljubljani :
ima vedno v zalogi jako krasne

VZORCE ZA DIPLOME

za častne člane, častne
občane i. t. d. po zelo
: nizkih cenah. :
Preskrbi tudi okvirje.

Za K 10.—
se dobi elegantni damski prašni mantelj ali
pralni kostum.
Ravnotako za K 10.— listrasta ali pralna obleka za gospode.
Od K 6.— naprej pristni panama klobuki do najfinejše vrste.
Angleško sladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Kupujte „Dan“.

„Dan“ je edini slovenski neodvisni politični dnevnik.

„Dan“ je najbolje informiran slov. dnevnik.

„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki izhaja tudi ob nedeljah in praznikih.

„Dan“ je najodločnejši neodvisni jutranji list.

„Dan“ je najcenejši napr. dnevnik; posamezni izvod po 6 vinarjev, s pošto mesečno le K 170.

„Dan“ je razširjen v najširših ljudskih slo-jih, ker ga vsakdo rad čita in je zato jako uspešno oglaševanje v njem.

„Dan“ prinaša interesantne in znamenite zgo-dovinske romane.

„Dan“ prinaša znamenite sodobne političke karikature.

„Dan“ je odločen zagovornik vseh zatiranih.

Sirite „Dan“ med ljudstvom.

Tovarna planinov

Anton Pečar, Trst
ulica Farneto štev. 42.

izdeluje po naročilu planine, ki so po svoji konstrukciji, dobrem materialu in najnovejšem lastnoizumljenem modelu dosegli vsepovsod naj-boljši sloves. Priporočam se slav. učitelstvu, preč. duhovščini i. dr. veleuglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako uglaševanje in po-pravljanje glasbenih instrumentov.

Modistinja

Minka Horvat

Ljubljana, Stari trg
priporoča cenj. damam različne

slamnike

po najnižjih cenah. Sprejema tudi vsa popravila in jih izvršuje točno in najceneje. — Za obilen obisk 181 se priporoča

MINKA HORVAT.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborno upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manikati.